

ZPRACOVÁNÍ IDENTICKÉ KAUKY V RŮZNÝCH ON-LINE DENÍCÍCH

JINDŘIŠKA SVOBODOVÁ, DAN FALTÝNEK

PROCESSING OF THE IDENTICAL CASE IN DIFFERENT ON-LINE REPORTS

ABSTRACT *The paper deals with the reflection of the poisoning of the river Bečva on the news servers iDnes.cz and Seznam zprávy. The selection of on-line newspapers was motivated by the person of their owner, the aim of the contribution was to find out how much this circumstance will be reflected in the way the event is presented. In the analysis, the authors used the method of critical reading based on the quantitative processing of the corpus of reports that were published in the period of 13 months after the environmental disaster. They mainly focused on what kind of media image is created for the company DEZA in the news (the prime minister was financially connected to both the iDnes.cz newspaper and this company), what space in the news are given to witnesses “from the people” and experts from the academic sphere, and as the then Minister of the Environment Richard Brabec is presented in the news.*

KEY WORDS *media presentation of the event, critical reading of online news, corpora analysis*

CONTACT *Katedra bohemistiky, Filozofická fakulta Univerzity Palackého; jindriska.svobodova@upol.cz; Katedra obecné lingvistiky, Filozofická fakulta Univerzity Palackého; dan.faltynek@upol.cz*

1 / ÚVODEM

V souvislosti se soudním projednáváním se do mediálního prostoru opět vrací kauza otravy řeky Bečvy a následného vyšetřování této ekologické katastrofy. Jedná se o událost, která se odehrála před více než dvěma roky; na podzim roku 2020 sice došlo na řece Bečvě k více únikům toxických látek, nejzávažnější incident se ale stal 20. září, když byla otrávena vodní fauna téměř na čtyřiceti kilometrech toku. Jak se později ukázalo, otravu pravděpodobně způsobil kyanid, a vyšetřování, které následovalo, provázely pochybnosti a kontroverze, způsobené laxním přístupem odpovědných úřadů i faktem, že jednou z podezřelých firem byla chemička DEZA náležející k Agrofertu, holdingu spojenému s tehdejším premiérem Andrejem Babišem.

Postup vyšetřování vedeného Českou inspekcí životního prostředí (ČIŽP) kritizovali nejen opoziční politici, ale také odborníci, rybářské svazy a další spolky věnující se ochraně životního prostředí. V dubnu následujícího roku byla v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR dokonce ustanovena Vyšetřovací komise k ekologické katastrofě na Bečvě. Komise postup vyšetřování odsoudila a v závěrečné zprávě připsala zmařené vyšetřování přímo České inspekci životního prostředí Brno a vodoprávnímu úřadu Valašské Meziříčí.

Policie jako místo otravy označila vyústění patnáctikilometrového potrubí odvádějícího odpad z areálu bývalé Tesly Rožnov, užívané vícero firmami, trestně obviněnými byli v této kauze nakonec podnik Energoaqua a jeho ředitel. Rybáři a někteří další odborníci ale poskytli svědectví zpochybňující správnost určení místa úniku, označen byl jiný kanál, který do Bečvy ústí dále, přibližně tři kilometry po proudu od původně označené výpusti, a jako důvod rybáři a další svědci uváděli fakt, že se mezi oběma výpustěmi v době havárie i později vyskytovaly živé ryby. Mezi podezřelé se tak znovu vrátila DEZA.

2 / MATERIÁL A ZVOLENÁ METODA

Pro zpracování mediální kauzy ve vybraných internetových denících pokládáme za vhodné užití metody kritického čtení založeného na kvantitativním korpusovém výzkumu. Kritická analýza diskurzu se tradičně soustředí na roli institucí ve společnosti; mimořádnou pozornost přitom věnuje roli médií v procesu získávání a ovlivňování recipientů. Média informace o společnosti nejenom zprostředkovávají, ale tím, jaké události si vybírají k medializaci, a způsobem, jak je zpracovávají, společnost také ovlivňují. Ve zprávách často nedochází k požadovanému bezprostřednímu a neosobnímu zobrazení události „tady a teď“, ale spíše k vyprávění příběhu, který má dobře promyšlenou strukturu, fakta a data jsou uvážlivě distribuována, často je přítomno hodnocení (subjektivní hodnocení se často neobjevuje ve vyjádření novináře, ale svědků a dalších aktérů; tyto expresivně zabarvené pasáže ovšem mají jako součást zpravodajského textu potenciál ovlivnit recipienta a je ostatně pouze na rozhodnutí novináře, co se v konečné verzi článku ne/objeví). Ve zprávě se tak prosazuje hodnotová orientace média, jeho majitele nebo jiných institucí, novinář fakta nutně nemění, ale s událostí podle potřeby pracuje selektivně, dává věcné informace a prokládá je komentáři; zprávu píše tak, aby utvrzovala preferovaný význam.

V následujícím příspěvku provedeme srovnání článků, jež byly věnovány tématu otravy řeky Bečvy a byly publikovány ve dvou internetových denících, konkrétně na serverech

iDNES.cz¹ a Seznam Zprávy.² Zprávy byly vybrány z korpusu zpravodajských textů vydaných od 21. 9. 2020 do 27. 10. 2021,³ celkem jsme měli k dispozici 144 článků z výše zmíněných platforem.

Vybrané deníky patří k nejčtenějším na českém trhu, jejich volba byla provedena záměrně tak, aby se lišily osobou svého majitele. Někdejší premiér Andrej Babiš byl původním majitelem holdingu Agrofert a. s., v době působení ve vrcholné politice majetek vložil do svěřenských fondů, i nadále v nich ale figuroval jako tzv. obmyšlená osoba, majetkově tak propojil jak mediální organizaci vlastnící deník iDNES.cz, tak chemičku DEZA, současně ale bylo velmi významné také jeho angažmá ve vrcholné politice (v době katastrofy navíc stál v čele vlády). Zakladatelem a stoprocentním vlastníkem portálu Seznam Zprávy je podnikatel Ivo Lukačovič. Událost, která měla charakter ekologické katastrofy, se tak stala součástí politického diskurzu.

Norman Fairclough (Fairclough 2005: 146) upozornil na skutečnost, že do politického diskurzu stále častěji vstupují mediální organizace, aktivisté, „odborníci“, ochráncům lidských práv apod. a okruh komunikačního rámce se tím neustále rozšiřuje. Do komunikace např. přispívají experti na probírané téma, oslovení mediální organizací proto, aby mohli „nestranně“ laikům vysvětlit podstatu problému, představitelé nejrůznějších společenských uskupení, stále významnější prostor zaujímají také „obyčejní“ lidé zprostředkovávající „hlas lidu“. Názor recipientů je tak významně ovlivněn jak výběrem aktérů, kteří se k události vyjadřují, tak prostor, který je jim ve zprávě věnován.

Při čtení a interpretaci zpráv se zaměříme především na to, jaká je role DEZY jako možného strůjce otravy a jejího původního majitele ve vztahu k hodnocení události Českou inspekcí životního prostředí (dále ČIŽP), jaký prostor dostává ve zprávách „hlasu lidu“, prezentovaný zde především rybáři, a hodnocení odborníků, sledovat rovněž budeme, jaká je mediální prezentace někdejšího ministra životního prostředí za ANO Richarda Brabce.

3 / PŘÍPAD OTRÁVENÉ BEČVY VE VYBRANÝCH ON-LINE DENÍCÍCH

Během třinácti měsíců, které uběhly od katastrofy na Bečvě, bylo na stránkách internetového deníku iDnes.cz publikováno 54 zpráv věnovaných tomuto tématu.

O otravě řeky se v tomto deníku psalo především jako o ekologické katastrofě, byla ale nahlížena jinou optikou než v deníku Seznam Zprávy. V deníku se velikost ekologické katastrofy sice nesnižuje, její význam se ale relativizuje upozorněním, že k podobným událostem na řece docházelo v posledních přibližně padesáti letech opakovaně a řeka se s tím vždy dokázala vypořádat. Ve srovnání se zprávami publikovanými na serveru Seznam Zprávy se optimističtější nahlíží budoucnost řeky a zdůrazňuje se, že katastrofa neměla tak tragické následky, jak se mohlo zdát bezprostředně po úniku jedovatých látek, pozitivně se hodnotí obnova života v řece.

1 Server je provozovaný se společností MAFRA, která vydává také deníky Mladá fronta DNES, Lidové noviny a Metro. V červnu 2013 celou skupinu MAFRA koupil Andrej Babiš prostřednictvím svého holdingu Agrofert.

2 Seznam zprávy jsou internetový zpravodajský web provozovaný firmou Seznam.cz.

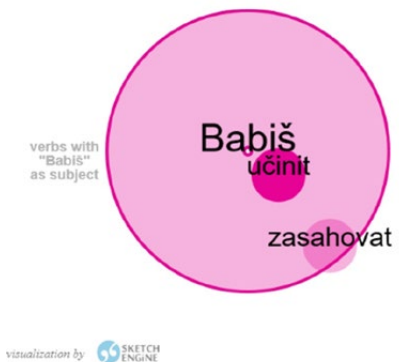
3 Odkazy na soubory článků z obou serverů jsou přístupné v sekci Korpusy zde: <https://oltk.upol.cz/veda-a-vyzkum/teorie-komunikace/#c66100>

Ve zprávách zveřejněných na serveru Seznam Zprávy (celkem jich za stejné období k dané problematice vyšlo 90) je zarybnování zmiňováno vždy v souvislosti s nemalými náklady a extrémní námahou rybářů. Zdůrazňuje se, že pomoci se rybáři nakonec nedočkali od státu či ministerstva životního prostředí, ale od dárců nebo přímo od Olomouckého kraje, ani zprávy publikované zhruba rok po katastrofě nevyznívají pozitivně, proti informaci o tom, že obnova řeky by mohla být kratší, než se původně očekávalo, se např. staví fakt, že některé druhy ryb v řece stále chybí.

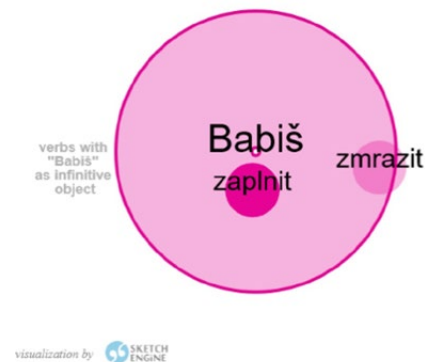
3.1 / Úloha DEZY a premiéra Babiše v mediální prezentaci kauzy

Prakticky od první zprávy publikované v deníku iDnes.cz je DEZA vyloučena jako možný viník otravy. K případu se za chemičku vyjadřuje mluvčí holdingu Agrofert Karel Hanzelka a silně postoje podporuje výrazy typu *žádný únik, žádné pochybení*; mluvčí vyloučil *jakýkoliv únik nebezpečné látky*; nevyhýbal se odpovědnosti: *od počátku říkáme, že pokud by Deza jakkoli zapříčinila úhyn ryb v Bečvě, postavíme se k tomu čelem a nebudeme nic skrývat; jsme si stoprocentně jisti, že tato provozní událost v našem podniku nebyla a ani nemohla být příčinou otravy ryb*. Při opakovaném ujišťování čtenářů o nevině DEZY se často citují vyjádření ředitele nebo mluvčí ČIŽP, DEZA je jako viník nehody vyloučena ve všech zprávách, které se tématu nějak dotýkají. V deníku Seznam Zprávy je nejprve DEZA jako viník rovněž vyloučena (reflektují se uveřejněné výsledky šetření provedené Policií ČR nebo ČIŽP) postupně ale přibývá zpráv zpochybňujících tento oficiální názor. Redaktoři deníku Seznam Zprávy mají k práci ČIŽP mnohem rezervovanější postoj než jejich kolegové z deníku iDnes.cz, její zaměstnance kritizují za to, že odmítli přijmout vzorky kontaminované vody odebrané rybáři, odborné kvality ředitele inspekce snižují bývalí zaměstnanci této organizace, spekuluje se o ředitelově odbornosti i skutečných důvodech, proč byl na místo dosazen, jsou zveřejňovány výzvy ekologů směrem k řediteli ČIŽP, aby ze své funkce odstoupil. Redaktoři publikují názory odborníků nebo aktivistů vylučující výpusť Tesly jako místo otravy.

Z hlediska tematizace vztahu premiéra Babiše k domnělému viníkovi ekologické katastrofy a dalšímu kontextu se oba deníky výrazně liší; jak ukazují obrázky 1 a 2. Obrázky zachycují nejčastější slovesa rozvíjející vlastní jméno Babiš (1. obrázek na vzorku článků ze Seznam zprávy, druhý z iDnes.cz). Obrázky byly vytvořeny v softwaru Sketch Engine (www.app.sketchen-

Obrázek č. 1: Rozvíjení jména Babiš na Seznam Zprávy

Obrázek č. 2: Rozvíjení jména Babiš na iDnes.cz

gine.eu). Seznam zprávy premiéra spojují především se zasahováním do vyšetřování, iDnes.cz tematizuje kontexty, které s ekologickou katastrofou nesouvisí (např. zmrazení platů politiků).

3. 2 / Účast svědků

Odlišná je ve zprávách obou deníků také role svědků, „hlas lidu“ vyjadřují především rybáři. V iDnes.cz vystupují pozitivně a zmiňování jsou zpravidla v souvislosti s čištěním nebo zarybnováním řeky. V on-line deníku Seznam Zprávy jsou naopak spojováni především s likvidací mrtvých ryb a s finančními nároky spojenými se zarybnováním řeky. Událost na Bečvě je nahlížena jako katastrofa nebo tragédie, ve zprávách jsou také častěji rybáři přímo citováni, jejich výpovědi obvykle obsahují expresivní a negativní hodnocení situace.

V souvislosti s rybáři se objevují také jejich pochybnosti o probíhajícím šetření, jako svědci zpochybňují údaje o čase, kdy měli k řece dorazit pracovníci ČIŽP, předseda rybářů se rovněž pozastavuje nad tím, proč ředitel této organizace odmítl použít jimi odebrané vzorky otrávené vody pořízené okamžitě po vypuknutí katastrofy.

3. 3 / Šetření ČIŽP, zapojení odborníků a expertů

Silný persvazivní potenciál hrají komentáře a vyjádření oslovených odborníků a expertů. Jejich erudice v daném oboru vytváří dojem, že k dané problematice zaujímají výhradně nezájaté a věcné stanovisko. Jejich cíleným výběrem ovšem může dojít ke stranění a vytváření pozitivních či negativních hodnocení k dané otázce. V deníku iDnes.cz dostali prostor i odborníci, kteří zpochybňovali závěry ČIŽP, názory biochemika z Univerzity Palackého, který uvedl, že kyanidy přítomné v odpadních vodách firmy DEZA mohou za jistých okolností způsobit otravu podobných rozměrů, jsou ale bezprostředně zpochybněny ostrou reakcí mluvčího Agrofertu Karla Hanzelky. Úvahy o vinících otravy jsou v tomto deníku pravidelně podepřeny autoritou ČIŽP, která rovněž nepřipouští DEZU jako původce otravy.

V deníku Seznam Zprávy byly zmiňovány především bezprecedentní následky otravy, je citován týž odborník z Univerzity Palackého, jeho vyjádření je ale doplněno ještě o výsledky bakalářských prací z Vysoké školy Báňské v Ostravě, v nichž jsou popisovány metody na odstraňování kyanidu v odpadních vodách DEZY. Popírá tzv. Rožnovský scénář a vylučuje, že pokud by látky vytekly z výpusti Tesly Rožnov, začaly by ryby hynout až po třech kilometrech. Biochemik připomíná, že DEZA nikdy nevysvětlila, jak se nebezpečných látek z odpadních vod vlastně zbavuje. I další blíže nespécifikovaní „špičkoví chemici“ jinde upozorňují na nesrovnalosti v průběhu vyšetřování, za problematický pokládají pozdní odběr vzorků, který mohl výrazně napomoci skutečnému viníkovi neštěstí, a zpochybňují pravdivost výroků ministra Brabce. Názory odborníků se objevují i ve zprávách věnovaných tragickému úmrtí vedoucího provozu čistírny odpadních vod Energoaqua, označené za viníka katastrofy v deníku Seznam Zprávy jsou publikovány i články a priori zpochybňující výsledky vyšetřování.

3. 4 / Obraz ministra životního prostředí Richarda Brabce

Ve zprávách publikovaných na serveru iDnes.cz jsou často citovány celé tweety ministra Brabce komentující dění kolem otravy řeky; nejde tedy o vyjádření poskytnutá primárně tomuto deníku. Ministr se často odvolával na závěry šetření ČIŽP a Policie ČR a poměrně ostře se opíral

do politiků, již za viníka otravy označovali DEZU. Brzy po otravě vyjádřil silné přesvědčení, že pokud je známá jedovatá látka, bude viník vypátrán během několika hodin, sám se ale od tohoto prohlášení později distancoval. Pozitivně byla jeho role hodnocena např. v souvislosti s pomocí nabídnutou postižené oblasti, poměrně expresivní byl sám ministr při hodnocení ostatních politiků, opakovaně vyjadřoval nespokojenost s délkou probíhajícího šetření, vinu za časové prodlevy, ale svaloval na Policii České republiky (resort byl v kompetenci koaličního partnera). Pokud byly zmiňovány pochybnosti opozičních poslanců (zejména z KDU-ČSL a ODS) o serióznosti probíhajícího šetření, byly jejich úvahy o vině DEZY označeny za „spekulace“. Richard Brabec kvůli způsobu vedení vyšetřování odmítl rezignovat a zodpovědnou činil ČIŽP. Ministr vyjádřil nejlepší vůli kauzu došetřit, redaktor v deníku citoval Brabcův expresivní a emocionální projev pronesený k poslancům, ve kterém se zapřísahal zdravím svých blízkých. Když si opoziční poslanci vynutili vznik Parlamentní vyšetřovací komise, byla v deníku citována ministerská slova z rozpravy před uskutečněným hlasováním. Brabec v argumentaci užil falešnou strategii klamných analogií a spojil vyšetřování kauzy Vrbětice s vyšetřováním otravy na Bečvě. Brabec také velmi pozitivně kvitoval vyhotovení znaleckého posudku, a ačkoli jeho text sám k dispozici neměl, závěry o nevině DEZY se objevily v médiích. Obraz rozhodného politika posílil apelem na ředitele ČIŽP, aby „neprodleně“ vylepšil některé z dosavadních postupů, zpochybňoval a kritizoval práci Parlamentní vyšetřovací komise (publikován je celý tweet; deník jej přebíral, ačkoli obsahoval expresivní hodnocení opozičních politiků a jejich nařčení ze „špinavé hry“).

Diametrálně odlišný obraz tohoto politika vytváří server Seznam Zprávy. Redaktor např. porušoval informační kvalitu, když připomínal ministrovu profesní minulost (Brabec byl ředitelem společnosti Lovochemie, náležející k holdingu Agrofert) zpochybňující Brabcovu legitimitu na místě ministra životního prostředí. Katastrofa byla v deníku manipulativně srovnávána s Černobylem, a ačkoli starostové zasažených obcí postup inspektorů při vyšetřování kritizovali, ministr je hájil a zdůrazňoval zejména nezávislost a nezpochybnitelnost výsledků práce ČIŽP. Na serveru byla tematizována ministerská neochota informovat veřejnost a redaktoři jej usvědčili ze lži, když vyvrátili jeho tvrzení o tom, že policie uvalila embargo na informace související s případem. Redaktoři opakovaně kritizovali neschopnost najít viníka otravy a pozastavovali se nad okolnostmi, že ačkoli Brabec skutečného viníka stále nezná, bezprostředně po katastrofě vyloučil z okruhu podezřelých DEZU. Více prostoru v deníku dostávali opoziční poslanci, kteří např. připomínali Brabcův možný střet zájmů, citována byla Brabcova argumentačně velmi slabá obrana, když na velmi kritická hodnocení opozičních poslanců reagoval slovy: „*Od dětství sedím u vody, dívám se na to jako rybář a je mi líto, co se tam stalo. Jsem i vášnivý houbař, trávím v přírodě celý život, oponoval jim a dodal, že tím, že se vyšetřování protahuje, je nešťastný a našťavaný.*“

4 / HLUBOKÝ SENTIMENT SEZNAM ZPRÁV A IDNES.CZ

Na vzorcích zpráv o otravě Bečvy jsme provedli analýzu hlubokého sentimentu (viz Faltýnek – Benešová – Kučera 2022). Tato analýza se provádí na nízko frekventovaném lexiku s pravidelnou disperzí v textu. Texty jsme dělili na vzorky o velikosti cca 6 000 slov (metodika je založena na zjištění o povaze nízko frekventovaného lexika v autorském textu, viz Faltýnek – Matlach 2021). Sentimentová analýza je pak provedena na okolí hapax legomen vyskytujících se v těchto vzorcích. Vlastností hlubokého sentimentu je především to, že označuje extrémní sledovaných sentimentových vlastností v průběhu textu nebo v textu celém, a to vzhledem k jejich

opakovaném výskytu ve vybraných okolicích klíčových hapax legomen. Z kategorií LIWC jsme pro porovnání vybrali základní čtyři sloučené kategorie a pak kategorie týkající se referované tematiky.

Sloučené kategorie LIWC u vybraných vzorků ukazují následující: vzorky jsou podobně dlouhého rozsahu, tzn. v rozsahu textu se objevilo srovnatelně velké množství hapax legomen kombinujících nízkou frekvenci s pravidelnou disperzí. Obě média se výrazně neodlišují v kategoriích Analytic a Clout (Pennebaker a kol. 2015), z hlediska autenticity vykazují vyšší hodnotu Seznam Zprávy, iDnes.cz má naopak vyšší emocionální zabarvení.

V následujících kategoriích vykazují vzorky vzácně shodnou hodnotu pro afektivitu, iDnes.cz je více pozitivní a naopak, Seznam Zprávy vykazují vyšší hodnotu v kategorii smutku.

Dále jsme vybrali k prezentaci kategorie vykazující vyšší míru odlišnosti zastoupení v daných vzorcích. Vzorky se liší v kategorii biologických procesů, na něž se zaměřuje více iDnes.cz, stejně tomu tak je v případě této kategorii podřazené kategorii zdraví. Seznam Zprávy se více vyjadřují v kategorii vyjadřující silové jednání a postoje, zaměřuje se více na minulost, iDnes.cz naopak výrazně více na budoucnost.

Analyzované médium	WC	Analytic	Clout	Authentic	Tone
Seznam Zprávy	4565	95,50	59,52	27,40	11,56
iDnes.cz	5000	97,41	60,65	23,88	17,62

Tabulka 1: Hluboký sentiment (Faltýnek – Benešová – Kučera, 2022) za použití sentimentového analyzátoru LIWC. Analýza je provedena na vzorku článků ze Seznam Zpráv a iDnes.cz. WC označuje velikost analyzovaného vzorku v počtu slov (Word count), následně jsou uvedeny hodnoty pro základní kategorie LIWC: Analytical thinking, Clout, Authenticity a Emotional tone.

Analyzované médium	affect	posemo	negemo	anx	anger	sad
Seznam Zprávy	2,96	0,90	1,99	0,28	0,88	0,31
iDnes.cz	2,96	1,16	1,72	0,24	0,90	0,22

Tabulka 2: Hluboký sentiment Seznam Zpráv a iDnes.cz (viz Tabulka 1). Uvedeny jsou hodnoty pro LIWC kategorie Afektivní procesy zahrnující Positive emotion, Negative emotion, Anxiety, Anger a Sadness.

Analyzované médium	bio	health	power	focuspast	focusfuture
Seznam Zprávy	1,49	0,68	4,75	4,95	0,83
iDnes.cz	1,88	1,02	3,76	4,14	1,34

Tabulka 3: Hluboký sentiment Seznam Zpráv a iDnes.cz (viz Tabulka 1). Uvedeny jsou hodnoty pro LIWC kategorie Biological processes, této kategorii podřazená kategorie Health, dále kategorie Power, Past focus a Future focus.

5 / ZÁVĚRY

Práce se zpravodajskými texty ze dvou vybraných on-line deníků opět ukázala, že i tento typ textů má výrazný potenciál přesvědčovat potenciální recipienty a ovlivnit jejich názor. Server Seznam Zprávy byl při podávání informací mnohem expresivnější a zaujatější, výpovědi svědků

byly emocionálnější a v citacích dostávala mnohem více prostoru opozice (viz obrázek 3 a obrázek 4 níže). Word cloud Seznam zpráv na obrázku č. 4 obsahuje mnohem větší množství politiky profilovaných témat, výraz premiér patří mezi nejčastější klíčová slova (viz také svěřenecký, Babiš atd.), zatímco word cloud iDnes.cz na obrázku 3 obsahuje více slov referujících přímo k tematice otravy.

Vyšší emocionalita a expresivita serveru Seznam Zprávy souvisí s tím, že zde mnohem více prostoru dostává „hlasu lidu“, častější jsou svědectví „nejmenovaných svědků“, „místních rybářů“ apod., při prezentaci události jsou citováni vědci s názorem odlišným od názorů ČIŽP.

Server iDnes.cz je ve zprávách méně expresivní a emocionální (tomu neodpovídá kategorie Tone v analýze hlubokého sentimentu, registrujeme to ale v zastoupení dalších sentimentových kategorií jako health a bio, viz tabulky 1, 2 a 3). Méně prostoru dostávají odborníci z akademické sféry, odborný názor zde představují závěry šetření inspektorů ČIŽP.

Informace, jež by vyzněly v neprospěch majitele média či politického hnutí ANO jsou v serveru iDnes.cz raději „opomenuty“, na rozdíl od serveru Seznam Zprávy zde tedy nedochází k porušování zásad informační kvality užitím expresivních či emocionálně příznakových výrazů, příspěvky na iDnes.cz ale neinformují v plném rozsahu (informace zamlčují); k tomu viz zaměření iDnes.cz na budoucnost (focusfuture) a Seznam Zpráv na minulost (focuspast).

Obrázek 3: Wordcloud klíčových kolokací v souboru článků k tematice otravy řeky Bečvy z iDnes.cz. Klíčové kolokace byly pořízeny v programu Sketch Engine (www.Sketch Engine.eu), referenčním korpusem pro výběr klíčových kolokací je Czech Web corpus 2017 (csTenTen17). Klíčové kolokace byly lemmatizovány, word cloud byl pořízen v generátoru MonkeyLearn.

Obrázek 4: Wordcloud klíčových kolokací v souboru článků k tematice otravy řeky Bečvy ze Seznam Zpráv. Pro popis viz Obrázek 3.

PROCESSING OF THE IDENTICAL CASE IN DIFFERENT ON-LINE REPORTS

SUMMARY Work with news published in two selected on-line dailies once again confirmed the fact that even this type of texts can significantly persuade recipients and influence their opinion. The Seznam Zprávy server was much more expressive and biased when providing information, witness statements were more emotional, and the opposition received much more space in quotes. Word cloud The list of news contains a much larger number of politically profiled topics, the term prime minister is among the most frequent keywords (see also svěrenecký, Babiš, etc.), while the iDnes.cz word cloud contains more words referring directly to the topic of poisoning. The higher emotionality and expressiveness of the Seznam Zprávy server is related to the fact that the “voice of the people” is given much more space here, the testimonies of “unnamed witnesses”, “local fishermen”, etc. are more frequent, scientists with an opinion different from the opinions of the Czech environmental inspection are cited when presenting the event. The iDnes.cz server is less expressive and emotional in the news (the Tone category in the analysis of deep sentiment does not correspond to this, but we register it on behalf of other sentiment categories such as health and bio). Experts from the academic sphere receive less space, the expert opinion here is represented by the conclusions of the environmental inspection inspectors’ investigation. Information that would sound unfavorable to the owner of the media or the ANO political movement is rather “omitted” on the iDnes.cz server, unlike the Seznam Zprávy server, there are no violations of the principles of information quality by using expressive or emotionally symptomatic expressions,

contributions to iDnes.cz but they do not inform in full (withhold information); for that, see iDnes.cz's focus on the future (focusfuture) and the News List on the past (focuspast).

LITERATURA

- / Allan S., 2005, News from NowHere: Televisual News. *Approaches to Media Discourse*, eds. A. Bell, P. Garrett, 6. vydání, Oxford, s. 105–141.
- / Fairclough N., 2005, Political Discourse in the Media: An Analytical Framework. *Approaches to Media Discourse*, eds. A. Bell, P. Garrett, 6. vydání, Oxford, s. 142–162.
- / Faltýnek D. – Matlach V., 2021, Hapax remains: Authorial features of textual cohesion in authorship attribution, “*Digital Scholarship in the Humanities*”, 37, 2021, č. s. 693–715. [cit.: 29. 9. 2022]
- / Faltýnek D. – Benešová M. – Kučera O., 2022, *Low frequencies critical discourse analysis – several manifestos and political discourse*. Preprint dostupný na: https://www.researchgate.net/publication/361736979_Low_frequencies_critical_discourse_analysis_-_several_manifestos_and_political_discourse. [cit.: 29. 9. 2022]
- / Pennebaker J. W. – Boyd R. L. – Jordan K. – Blackburn K., 2015, *The development and psychometric properties of LIWC2015*, Austin.